

„EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razun nedelj in praznikov, ob 4. uri popoldne.

Naročnina znaša:

za celo leto . . . . . 24 kron
za pol leta . . . . . 12 „
za štiri leta . . . . . 6 „
za en mesec . . . . . 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nvc.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nvc.)

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč.

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se nespričajo.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se nespričajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

VABILO

na

redni občni zbor in javni shod,

kateraga priredi

politično društvo „Edinost“

v nedeljo, dne 2. novembra 1902.

ob 4. uri popoldne

v Sancin-Čemotovi dvorani v Škedenju.

VSPORED:

1. Nagovor predsednika;
  2. Poročilo tajnika;
  3. Poročilo blagajnika;
  4. Volitev novega odbora;
  5. O političnem položaju; poroča gosp. državni poslanec V. Spizčič.
  6. Poročilo o političnem položaju v Trstu; poroča gosp. deželni poslanec dr. O. Rybář.
  7. Eventualnosti.
- Na občno udeležbo vabi

ODBOR.

Zaključki.

IV.

Na vsenemški propagandi prednjačijo torej — po spisih, po časopisih, po shodih, po učilnicah, v vsem kompleksu narodove vzgoje sploh — ljudje iz vseh slojev, iz vseh plasti. To dejstvo bi moralo zadostiti, da umejemo resnost te propagande. In tudi če bi ne bilo drugega: že dejstvo, da na tej propagandi v visoki meri sodelujejo ravno oni, ki so v učilnicah, srednjih in visokih, poiskali svoj poklic — sosebnost to dejstvo nas mora veriti, kako resno ozadje ima vse to gibanje.

Ali velikonemške propagande ne povpspešujejo samo ljudje, ki na vse zadnje niso dolžni imeti obzirov do vsanjšega sveta, ampak naklonjeni so jej tudi ljudje v visokih položajih, spojeanih z veliko politično odgovornostjo, ker so tudi oni preverjeni v svoji duši o veliki zgodovinski misiji naroda nemškega, ker so prepričani, da je Previdnost določila ravno Nemea vladarjem sveta! A ne le glede naloge same, ki si jo vindicira Velikonemčija, so ti činitelji v visokih politično-službenih položajih v soglasju z vsenemškimi propagatorji, ampak tudi gledé predpogojev za dosego velikonemškega cilja.

PODLISTEK. 124

MELITA.

Povest iz naše dobe.

Spisal Josip Evgen Tomič; prevedel Radl.

Drugi del.

X.

Ali to poslednje je bilo verjetneje . . . . Oni so bili popolnoma zadovoljni z odgovorom Grabarčevim in so zšeli, s prva nekateri, a potem vsi zložno v zboru kričati: — »Hvala jim do nebes, vrša milost . . . . Vi ste naš človek . . . . mi smo z vami!«

»Ako je tako, pojte za menoj!« je rekel Grabarč in odšel v smeri proti krčmi kjer so bili zbrani volilci. Agitatorji so postavili »siciliste« v vrsto, zatakali jim za klobuke kokarde z napisom »Živio naš poslanec Janko pl. Grabarč!« in krenili so v isti smeri za svojim novim kandidatom. Svojo zastavo, na kateri je bilo tiskano ime Marka nadstrazarja kakor kandidata, zpusili so v krčmi,

A glavni predpogoj je ravno v naši monarhiji. To jim je že prešlo v meso in kri: za razvoj Nemčije potrebujejo dežel Avstrije! Že leta 1844 je — kakor beleži Adolfe Chéradame v svoji že omenjeni knjigi — izrekel to prepričanje rekdo, ki je bil vse prej nego kričač ali pa šovinistično »prfrknena« glava. Pozneji maršal Moltke je bil, mož torej, ki je sloveč po tem, da je mnogo mislil in računal in istotako mnogo — molčal, Moltke je bil, ki je že pred pol stoletjem napisal te-le besede: »Mi se nadejamo, da bo Avstrija nadzirala bodočnost dežel ob Donavi, da potem Nemčija končno osvobodí ustja svojih velikih rek.«

Te besede izražajo program, ki je v čudovitem soglasju s cilji Vsenemcev!

Ali naj posežemo še više, najviše? Da, tudi iz pojavov z najvišege mesta dobiva vsenemško gibanje neprestano krepkega impulza, oživljajoče vspodbuje. Kdor sledi dogodkom v Nemčiji, nam mora pripoznati, da so ob vsakem nastopa cesarskega govornika ravno emiserji vsenemškega gibanja — vzradčeni, v ekstazi. Izlasti, kadar cesar Viljelm prihaja v dotiko z akademično mladino in pa povodom odkritij raznih spremenikov zgodovinsko znamenitim možem — in vse to se dogaja zelo pogosto — čujemo vsikdar cesarja Viljelma, kako po eskurziji v minulost nemškega naroda (slavno seved), meče poglede v Nemčijo — bodočnosti, kako navaja nemške poslušalce na velike naloge, ki jih bo izvršiti veliki nemški domovini.

Rad govori tudi vojakom. Vsi njegovi govori se povzdigajo na krilih pristno velikonemškega gibanja, vsi so konceptirani tako, da morajo nemško samoljubje podžigati do ekstese in da mora narod nemški prešiniti vsevprek prepričanje, da ne le da mu ga ni vrstnika na zemlji, ampak da so mu vsi drugi nizko doli, dobri k večemu v to, da preko njihovih hrbtov leze še više on — izvoljeni nemški narod!

V živem in neprijetnem spominu mora biti vsem, kako je govoril nemškimi vojakom, ki so odhajali v Kitaj in tudi ne more biti še pozabljeno, kako je bilo vedenje teh vojakov pod utisom onega govora! Tako je bilo, da so morali Kitajci dobiti malce čudne pojme o evropskih običajih.

In ni-li bil govor cesarja Viljelma v Marienburgu na adresu lastnih podanikov poljske narodnosti narekovan od tistega duha, ki je movens agens velikonemški propagandi, duha, ki nabaja izraza v prepričanju Vsenemcev, da je nemški narod poklican od Boga, da drugim narodom silo ma jem-

pa jim je bil sedaj na čelu godec ter jim sviral.

Grabarčevi volilci so prišli »sčelistom« naproti, jeli si podajati ž njimi roke in se objemati ter so jih odveli za polne mize, kamor so pali kakor lačne kobilice na žno.

Grabarč je imel sedaj petintrideset glasov več in s tem je bila volilna bitka že vnaprej določena. Branimir je uvidel to in je zato že prej, nego je začela volitev, izjavil pred komisijo, da odstopa od kandidature. Čemu, mislil si je, naj muči dalje sebe in svoje volilce? Ne brigajoči se dalje za usodo volitve, se je se svojimi volilci odpeljal v Orlovec, kjer jih je gosposki pogostil. V njegovem zlovolji, ki mu je radi tega nevspeha pritisnila dušo, bila mu je ta tolažba, da so mu vsi do zadnjega ostali zvesti in da se nikdo od njih ni umaknil v nasprotni tabor.

Njegovo srce se je obrnilo od Orloveca in njegovega prebivalstva, kateremu je bil

lje njihovc individuvalnost ter usiljuje svoje.

Politika Prusije nasproti lastnim Poljakom je politika nasilja. Analogno politiko določa vsenemški program Nemčiji nasproti širokemu svetu. Le da se ta program ne omeja na nasilno odjemanje narodne individuvalnosti drugih narodnosti, ampak računi tudi na gospodarsko podjarmljanje, ker računa, da le po dovršenem narodnem, političnem in gospodarskem usužnjenju more priti, kar je konečni cilj pangermanske ideje: svetovno nadvladje nemškega naroda!!

Po pojavih in dejstvih, katere smo omenjali, pomenjalo bi grozno slepoto, ako bi še hoteli dvomiti, da ima v Nemčiji vsenemška propaganda krepkih korenin v širokih in visokih plasteh! A čim širše in više so te plasti v Nemčiji, tem akutnejše postaja za nas vprašanje, na kaka tla padajo zrna vsenemške žetve v naši državi, katere integriteta bi se morala umakniti, ako naj korenike v Nemčiji donesejo končni sad?!

Politični pregled.

V Trstu, 23. oktobra 1902.

Državni zbor. — Zbornica poslancev.

— V večerajšnji seji poslanske zbornice je prišlo do viharnih prizrov in ostrih spopadov med Čehi in Nemci. Zbornica je nadaljevala razpravo o nujnem predlogu, tičočem se uravnave jezikovnega vprašanja v Šleziji, a med razpravo so bili prizori tako burni, da je predsednik pretrgal sejo. Malo je manjkalo, da ni prišlo do dejanskega spopada. — Ta seja je imela torej zopet pristno avstrijsko — normalno lice.

Že tekom govora posl. Dyka prišlo je do spopadov.

Posl. Eldersch je očital govorniku, da je za sedanje volitve hotel prodati dunajske Čebe antisemitom.

Na to je posl. Dyk izjavil, da posl. Elderscha ne smatra resnim, vsled česar mu tudi ne odgovarja. To izjavo je govornik ponovil tudi na poznejše Elderscheve insulte.

Posl. Dyk je odgovarjal na izvajanja predgovornika, posl. Hofmanna, kateri je trdil, da so Nemci v Šleziji oškodovani po navalu Slovanov. Kaj takega, je dejal govornik, more se trditi le na kakem nemško nacijonalnem shodu. Tu so nemški poslanci zopet ponovili insulte na govornika. Govornik je na to vprašal, kako morejo biti nemški industrijalci oškodovani po slovanskih delavcih?! Na vsak način pa, je dodal, nimate nič proti temu, da Slovani pri vas — nakupujejo! —

dobrotnik, ali isto se mu je izneverilo v odločilnem trenutku. Bivanje v tem kraju mu je postalo zperno in odurno, jak je tudi on nekoliko dni po volitvi odpotoval za Melito v Zagreb.

Prvi ta nevspeh ga je ozlovoljil tako, da niti več mislil ni na sabor, ni na plemstvo, ampak samo na svojo rodbino in na svoj poklic.

XI.

Melita je bivala izmenoma sedaj v Zagrebu, sedaj v Delih dvoru, ki je imel sedaj povsem drugačno lice. Bil je popolnoma obnovljen, in to ne samo dvorec, ampak tudi gospodarska poslopja, celo tudi park. V dvorec je dal Branimir odstraniti stare slabe, obrabljene stopnice in je napravil nove, na hodnikih je zamenil že razpokani tlak s preproganim podom, a sobe je dal iznova najukusneje oslikati ali obložiti z novimi tapeti. Stari zvezdnati parketi od jarovega lesa, katere je dal narediti oče grofice Ane, bili so

Posl. Dyk je govoril potem o ustanovljanju nemških ljudskih šol v Šleziji, katere šole imajo germanizatorične tendence in je oistro kritiziral tako postopanje. Nemški poslanci so mu neprenehoma segali v besedo, vsled česar je prišlo do spopada mej njimi in češkimi poslanci.

Posl. Březnovsky je očital poslanen Albrechtu, da ima češko mater, kar je slednjega grozno razkačilo. Kmalu bi bilo došlo do pretepa med njima.

Nadalje je Březnovsky očital Albrechtu, da se je obogatel s češkimi denarjem.

Govorila sta še glavna govornika Lindner in Daszinsky.

Posl. Daszinsky (poljski socijalist) je obojal postopanje oca Stejalovskega, kateri da ni vreden bojevati se za narodno idejo. Narodna ideja, je dejal Daszinsky, je previsoka in prečista, da bi služila takim individuum. Narodno vprašanje se ne more ločiti od drugih političnih in socijalnih vprašanj. Narodna emancipacija ni mogoča brez politične in socijalne emancipacije. Povdarjal je tudi, da narodni spor ostane dotlej, dokler se ne odpravijo volilni privilegiji.

Posl. Sehnal se je oglasil za besedo radi stvarnega popravka in je govoril v češkem jeziku, kar je povzročilo silne proteste med Vsenemci, ki so neprenehoma žalili govornika in zahtevali od predsednika, naj mu vzame besedo. Govornik je kljub vsemu nadaljeval v češkem jeziku.

Podpredsednik Kaiser je prosil Vsenemce, naj bodo mirni, kar ni seveda čisto nič izdalo. Skandal je postajal vedno večji, slednjč pa so Vsenemci iznenadili zboralce z novo iznajdbo. Ko je bil ropot največji, zaslišal se je nenakrat močen glastrompete, kakor jo imajo avtomobili. Trompeta je imel posl. Berger in jo je hitro skrtil v žep. Vendar so Čehi zapazili to ter navalili na Bergerja. Upili so proti predsedniku, naj da izgnati tega pobalina.

Posl. Sehnal je še vedno nadaljeval svoj češki govor. V zbornico je došel tudi ministerski predsednik. Ko je razgrajanje d spelo do vrhunca, je predsednik pretrgal sejo za 20 minut. Prepri pa je nadaljeval.

Ko se je seja zopet zapričela, nadaljeval je posl. Sehnal svoj češki govor in nemiri so se ponovili. Ko je posl. Sehnal ob burnem odobravanju Čehov dovršil svoj govor, oglasil se je za stvaren popravek posl. Hrabana, ki je tu li, ob razgrajanju Vsenemcev, govoril češki.

Za nujnost predloga tičočega se ureditve jezikovnih razmer v Šeziji, glasovalo je 128

še dobro ohranjeni, a bili so tako krasno izdelani, da se jih niso dotaknili. Vse dvorišče je dal Branimir vzravntati, batudirati in nasuti finim peskom, a istotako je popravil iz temelja dovozno pot, ki je vodila z deželne ceste v Deli-dvor.

Stari dvor se je v resnici pomlčdil v rokah novega gospodarja, ki je uvel nov red toliko v gospodarstvo, kolikor v pčišstvo. Meliti je sedaj bolj ugajalo na njeni dedovini, ker zdaj se jej je zdel dvor veseleji, svetleji in prijaznejši v vsem.

Njeni sosedji in znanci, ko so doznali, da je Melita došla v Deli-dvor, prihajali so jej pogosto v obiske, da jej krajšajo čas. Grof Janko, mestro Nikola, a največ Ela se svojim bratom, so bili pogosto v obiskih pri Meliti. Ela je utegnula včasih celo po nekoliko dni ostati pri svoji prijateljici in se jej je ponudila, da jo nauči voziti na biciklu.

Pride še.)

poslancev, proti pa 88; nujnost pa bila torej odklonjena, ker ni glasovala zanjo dvetretjinska večina.

Za nujnost so glasovali poleg vseh slovenskih strank tudi socialisti.

Posl. K l o f a č, ki je pričel govoriti v češkem jeziku in nadaljeval potem nemški, je predlagal, naj se izvoli grajalni odsek radi žaljenj, ki jih je posl. Berger naperil proti češkemu poslancem.

Preiskrdnik je izjavil, da se bo volitev vršila po seji. — Posl. dr. P a c a k je položil svoj mandat v proračunskem odseku.

O položaju razvija »Neue Freie Pr.« nastopno sliko: »V krogih poslancev začnejo postajati nestrpni. — Čehi govore vsakomur, kdor hoče poslušati, da oni nimajo nobenega razloga, da bi prenehali s sedaj prakticirano tibo obstrukcijo. — Vlada pa izjavlja zopet, da s Čehi ne more razpravljati drugače, nego na tleh parlamenta ter da želi začetka razprave o govoru ministerskega predsednika. Druge stranke ne kažejo nobenega nagnenja za to, da bi priskočile kakor mestarji. Tudi tista edina stranka, ki bi imela morda povoda za to, poljski klub, stoji nekaj dni sem nevoljno na strani. Na desni zbornice se pripoveduje, da v poljskem klubu vre. Tam si stojiti nasproti dve frakciji; jedna bi hotela vreči ministerstvo in bi rada videla koalicijo s Čehi, dočim je druga za to, da se Poljaki ne mešajo v nemško-češki spor in hoče, da Čehi ostanejo izolirani, da se tako zopet omogoči delavnost zbornice. Ta prepir v poljskem klubu traja dalje. Voditelji obeh frakcij se hočejo izogniti predčasni odločbi v tem konfliktu in zato nočejo dopustiti, da pride v »kolu« do glasovanja v tem vprašanju.

Veče moč v klubu ima še vedno načelnik vitez Jaworski, ki je za to, da se Poljaki ne utikajo. Pričakovati je, da se odločitev končno prepusti izvrševalnemu odboru kluba in se v led tega situacija nič ne spremeni.

»Neue Freie Presse« zaključuje:

»Ker je nade, da poljski klub svoj notranji spor poravnava ministerstvu v prilog, se (kdo?) pričakuje, da se v bližnjih dneh stvari naglo zasujejo in da zbornica, reš vsi nujne predloge, dospe do debate o izjavi vlade.

Kar nam pripoveduje tu nemški list o vitezu Jaworskem, to radi verjamemo. Saj je bil moč v kritičnih momentih vsakdar na uslugo vsaki vladi. Zanimivo je tudi, da je v »kolu« struja, ki ne bi hotela čakati debate o izjavi vlade, ampak bi jo hotela kar strmoglavit v družbi s Čehi, in da »se« morajo še le nadejati ter čakati, da se struja Jaworskega pokaže močnejšo od one druge.

Če take stvari »vro« na zeleni veji poljskega kola, kako mora biti še le na družih — suhih vejah?! Vse je razjedeno, povsodi vre, na vseh straneh nezadovoljnost! Kdo more zapaziti kje kako znamenje ozdravljenja parlamentarnih odnošajev?

Z D u n a j a smo prejeli od povsem zanesljive osebe: »Iz krogov, ki morajo biti dobro informirani o nakanah dra. Koerberja, se mi zatrjuje, da **ministerski predsednik resno misli na vladanje brez parlamenta, torej na absolutizem!** Zgubil da je nado, da bi sedanji parlament sploh mogel postati sposoben za uspešno delovanje. Od novih volitev pa tudi ni pričakovati boljega. Tako dozoreva v odločilnih krogih misel na absolutizem.

To sporočilo podajamo svedo z vso rezervo.

Zmaga agrarcev na Nemškem. V državnem zboru nemškem se je zgodilo nekaj, kar živo posega tudi v gospodarsko življenje naše države in bo ob enem uplivalo, če že ne na meritum pogajanj med Avstrijo in Ogrsko, pa gotovo na tempo. G. Koerberju se ne bo več tako mudilo in gospod Szell se bo mogel več tako pritiskati na gospoda Koerberja.

Stvar je ta-le: Že ko so prišli prvi glavovi v javnost o postavki novega carinskega tarifa, ki je bil predložen državnemu zboru Nemškemu, je zastrmel ves svet na monstroznost tega načrta. Ta načrt je vrgel od sebe vsaki obzir do drugih držav na gospodarskem polju, določivši tako visoke carine na poljedelske izdelke iz inozemstva, da je bila istim toliko kolikor zaprta pot v Nemčijo. Hudo bi bila pračeta tudi naša država — politična zavezaica.

Na tem je ravno strmel svet. Za carinarski postavki v vladni predlogi na žito so bili udarec po interesih avstrijske države.

Najnižjo možno carino za pšenico je vladna predloga določila n. pr. 5 in pol marke; za rž na 5 mark. Za ti postavki se je nemški kancelar grof Bülow v komisiji državnega zbora trdovratno boril proti agrarcem, ki so zahtevali še više postavke, še hujši udarec, še hujšo brezobzirnost. Grof Bülow se je neprestano skliceval na mednarodno razmerje, na dolžno obzirnost do drugih držav in je opozarjal na možne hude posledice povodom sklepanja trgovskih pogodb z drugimi vlastmi. Nič ni pomagalo: komisija je spreminila vladne predloge in je carino na pšenico povisala od 5 in pol na 6 mark, za rž pa na od 5 na 5 in pol.

No, vprašanje je bilo, kakov bo sklep v plenumu zbornice: se li isti pridruži vladi ali komisiji? V zbornici je vihral hud besedni boj. Tudi tu je stopil grof Bülow v areno in je celo izjavil, da združene nemške vlade ne bi mogle vsprejeti nobene spremembe vladne predloge. Ali tudi tu je zmago stališče nemških agrarcev: večina državnega zbora se je namreč izrekla za predloge komisije in proti nižjim carinam, zahtevanim od vlade.

Nemški listi priznavajo, da je grof Bülow doživel hud poraz in da je to dogodek neizmerne pomena. Kajti vprašanje je sedaj, da-li bo sploh moglo priti do trgovskih pogodb z Nemčijo?!

Tu si res ne moremo kaj, da ne bi pokazali na kričečem slučaju, kako nemški liberalizem skače iz ene trditve v drugo, ako tako zahteva interes. Čitatelji se bodo morda še spominjali, kako je naš grof Goluchowski v delegacijah — in to ravno z ozirom na brezobzirno postopanje Nemčije na gospodarskem polju nam nasproti — branil stališče, da moremo biti s kom v političnih zvezah, če tudi smo gospodarski navskriž! A kdo je najgorečnejše molil to molitvico za grofom Goluchovskim?! Glavno glasilo nemških liberalcev! Isto glasilo pa se je sedaj, govore o rešenem dogodku v državnem zboru nemškem, postavilo na nasprotno stališče! Sedaj slika, črno na belem peklenščeka na steno, češ, če se Nemčija posluži vedenja, ki bi spravljal v nevarnost vitalne gospodarske interese sosednjih držav, morajo popokati tudi diplomatične niti!

To je ravno nasprotno od onega, kar je »Neue Freie Presse« trčila poprej. Zakaj ta sprememba v prepričanju?! Nu, pred je branila zvezo z Nemčijo in grofa Goluchovskega, sedaj pa mora dati po nemških agrarjih, toli obsovražljenih od nemškega liberalizma.

Glasovanje v državnem zboru nemškem o carini na pšenico in rž je vstvarilo veliko vprašanje politične naravi: odjenja-li nemška vlada pred mogočno zvezo agrarcev v Nemčijo?! Če ne odjenja, mora razgnati državni zbor, če odjenja, če vsprejme carinarsko politiko agrarcev, zaide Nemčija v hude gospodarske konflikte z drugimi državami!

V zadnji hip čitamo v nemških listih tolažbo, da morda vendar ne pride ne do enega, ne do drugega. To nadejo opirajo na možnost, da se večina parlamenta vendar še premisli o tretjem čitanju.

Ali do tega tretjega čitanja gotovo ne pride precej dolgo dai, kar pa pomenja, da do novega leta Nemčija ne dobi novega carinarskega tarifa in bo prisiljena podaljšati sedanje trgovinske pogodbe. To pa je tisti odlašek za avstrijsko vlado, o katerem smo govorili uvodoma. Če more podaljšati sedanje trgovinske pogodbe vsaj za eno leto, ne treba jej tako hiteti in se bati radi nagodbe z Ogrsko.

Na Balkanu. Dae 19. t. m. je bil v Sredu zelo množestveno obiskan shod, na katerem je govoril predsednik macedonskega odbora, profesor Stojan Mihajlovski, kateri je pozival bolgarske in macedonske prebivalce Sredea, naj gredo na pomoč ustašem v Macedoniji.

Zanimanje bolgarskega prebivalstva za ustajo postaja vedno večje in se prav pridno nabirajo doneski za ustajo po vsej deželi. Darovi prihajajo toliko od posamičnikov, kolikor od občinskih zastopstev in drugih korporacij.

V Sredu vlada veliko ogorčenje radi postopanja bolgarske vlade, ki se kaže nasproti Turčiji tako uslužaa, da strogo varuje prehode preko bolgarsko-turške meje. To da možno škoduje ugledu vlade med ljudstvom in ugledu vse dežele sploh nasproti inozemstvu.

Ruski poslanik v Carigradu, Sirovjev,

je doposlal te dni turški vladi jako energično noto, v kateri zahteva takojšnjo izvedenje reform v Macedoniji.

Iz Carigrada poročajo, da se Turčija pripravla za eventualno vojno v Macedoniji v prihodnji zimi. Vrhovnim poveljnikom je baje določen maršal Edhem paša.

Turške čete so začele akcijo proti glavni moči ustašev, ki se nahaja blizu reke Struma in v bližnjem gorovju Kresna. V vojaških krogih pa se sodi, da bo ta akcija brezvspešna, ker se bodo ustaši od tam lahko umikali na bolgarska tla.

Tržaške vesti.

Imenovanje v sodni stroki. Pravo-sodni minister je imenoval sodnega pristava dra. Božidara Stegih ki je pridodeljen pravosodnemu ministerstvu na Dunaju, sodnim tajnikom v območju višje deželne sodnije v Trstu.

Poštartema prvega razreda sta imenovana gospoda Alojzij Schrey v Jesenicah in Alojzij Škerl v Staremtrgu pri Raketu. — Poštartica g. Mahorčič v Sežani je umirovljena na lastno prošnjo.

Oklic »Slovenije« — zaplenjen! Z Dunaja smo prejeli: Kakor vsako leto, hotelo je slovensko akademično društvo »Slovenija« tudi letos nabiti v avli dunajske univerze oklic k vstopu v društvo. Se nikoli doslej niso preslavna akademična oblastva v oklicih tega društva našla nič teatega, kar bi moglo razburjati duhove. Letos pa je bistro oko akademično svobodo čuvajočih oblasti iztaknilo v oklicu »Slovenije« mesta, tako vznemirljiva, da po mnenju istih ne sodijo v javnost. In zakaj? — Ker pribijajo nekaj kričečih dejstev, osvetljujočih nam Slovacem tako »prijetao« bivanje na dunajski univerzi: »Slovenija« protestuje v oklicu proti sistematičnemu zapostavljanju in vsakdanjemu izpodirvanju slovenskih dijakov iz seminarijev, protestuje proti sramoteni Slovenstva in Slovanstva s proforskih stolice, protestuje proti temu, da smatrajo nemški kolegi Slovence le za goste na tukajšnjem vseučilišču. Z ogorčenjem prosveduje tudi proti nečuvnemu postopanju kranjske hranilnice, katero vodi le nemško-nacijonalni fanatizem o podeljevanju podpor za kranjsko dijaštvo. Resnica v oči kolje! Zbali so se je tudi cenzorji dunajske univerze; pa mesto da bi se potrudili, da ki pršli v okom krivici, ki se godi Slovacem dan za dnem, zaplenili so kratkoma slovenski oklic in tako zopet jedenkrat križali akademično svobodo! Seveda le ono — Slovencev!

Lahonska — hvaležnost! Od sv. Jakoba nam pišejo: Ko je v terek zjutraj nenkrat zmanjkalo nabrežinske vode, ker je (kakor ste poročali) nekje na Greti počila glavna cev, so se sv. Jakobske ženske kar trumoma zagnale na nevsahljivi vodnjak, ki se nahaja — na vrtu naše šole v ulici Giuliani.

Ker je ta voda boljša, nego vsaka druga pri sv. Jakobu, jo že v navadah čas rabijo. Posobno pa »dela« ta vodnjak v polletnem času, ko drugod ni dobiti vode.

Po vodo na omenjeni vodnjak pa ne prihajajo samo slovenske ženske, ampak je to nekaj javni vodnjak za ves okraj. Mi nimamo nič proti temu, da iz našega vodnjaka (zraven Slovenk) zajemljejo tudi Italijanke, toda boli nas, ko moramo (menda v zahvalo) čuti, na pr. take-le pogovore: »Kam si šla po vodo? K ščavom na vrt!«

Posebno pa se je čulo takih in sličnih pogovorov ravno gori omenjenega dne, ko je armada vsakovrstnih žensk drvila po vodo k — ščavom!

Naš mnenje je, da naj bi se pazilo na take — olikane Lahinje in naj bi jim v prihoduje jednostavno zabranili prestopati prag »ščavov« p o d o b r o t e ! Vsakako pa je to dokaz, kako omikani so naši someščani in kako hvaležni znajo biti za prejete dobrote!!

Račun dijaške kuhinje za čas 15. sept. 1901 do 15. sept. 1902.

Došli so darovi teh-le velecenjenih gg. darovalcev:

Svetko Martelanc 15 K, Terezija Majer 4 K, Marija Maraiti 20 K, prof. Janez Jesenko (v mesečnih obrokih) 32 K, Antonijeta Šibec 50 K, Ivan Mankoč 42 K 44 stot., Ante Martelanc 10 K, Ferdo Starc 5 K, »Obrtnjsko društvo« v Birkovljah 10 K, rodbina dr. Pertotova (v mesečnih obrokih) 42 K, Jakob Gomilak 6 K, N. Selan 2 K, N. Štoka 1 K, Matej Trnovce 10 K, službojoče dekline 10 K, »Pogrebno društvo« v Bar-

kovljah 20 K, narodni učitelji okolice 33 K, Jakob Strukelj 10 K, N. Horak ob krstu Edvarčka 5 K, Matija Škabar 2 K, Fran Wartbuehler 2 K, Sežanka 3 K, Iv. Toros 2 K, rodbina Macakova 10 K, »Obrtnjsko društvo« pri sv. M. M. spodaj 35 K, »Slovenska hranilnica« v Trstu 200 K, Neimenovana 6 K, Ivan Šfer 2 K, Ante Kosovel v Sežani 2 K 40 stot., Anton Pogorelec 10 kron.

Skupno . 601 K 84 st.

Ako prištejemo še donesek dijakov z . . . 105 „ 42 „ in ostanek od minolega l. . . . 70 „ 66 „

znaša vsekupno . . . . . 777 K 92 st.

Stroški:

2564 kosil po 36 st. . . . . 923 K 04 st. za knjige . . . . . 12 „ — „ za obuvala . . . . . 19 „ — „

Skupni stroški . . . . . 954 K 04 st. Po odstetju dohodkov z 777 „ 92 „

ostane primanjkljaj . . . . . 176 K 12 st.

Polagaje račun dijaške kuhinje zahvaljuje se podpisani prav srčno veseloštopovanim gg. dobrotnikom za prejete doneske in se priporoča v pokritje deficita in nadaljno podporo. Rodoljubi, ki imate sree za naše revne dijake: zganite se. Prihitite dijaški kuhinji na pomoč, da se vas bodo naši mladiči hvaležno spominjali v zimskem času, pod varno streho in — pri polni skledi.

Frančišek Guštini,

oskrb. dij. kuhinje

ul. delle Poste Vecchie št. 20 I, ali ulica S. Caterina št. 6 III. n.

Amerikanska! V 120 stev. letošnjega »Glas Naroda«, izhajajočega v New-Yorku, čitamo: »Dunaj 4. oktobra. Stara cerkev v Poreču, v Istri, se je danes zjutraj podrla. Osem oseb, med njimi štirje duhovni, je bilo usmrtenih, mnogo ljudi je ranjenih. Cerkev je bila kaeih 1000 let stara.

Ta je pa res — amerikanska! Kajti v Evropi — in cerkev v Poreču je menda tudi v tem delu sveta — ne znamo nič o vsem tem.

Štrajk Lloydovih kurilcev. Včeraj zjutraj so se obnovila pogajanja med pooblaščenimi kurilcev in predsedništvom Lloyda. Kurilci so stavili sledeče tri zahteve:

1) Zahteva se pripoznanje posredovalnega urada; predsedništvo parobrodne družbe avstrijskega Lloyda mora zaukazati svojim kapitanom in strojevodjem, da se morajo posluževati izključno posredovalnega urada, ustanovljenega od družbe kurilcev.

2) Posredovalni urad bo pripoznaval kapitanom in strojevodjem pravico, odbivati samo tiste kurilce, ki so imeli v minulosti navskrižja direktno z njimi samimi.

3) Izključeno bo moralo biti vsako odpuščanje iz službe in maščevanja.

Pogajanja pa so se razbila že o prvi točki, ker predsedništvo nikakor ni hotelo pristati v to, da bi bili kapitani in strojevodje primorani posluževati se izključno imenovanega posredovalnega urada, ker to da bi nasprotovalo ne le logiki in naravnemu pravu, temveč tudi pisnemu zakonu, ki določuje, da je kapitanu dati svobodno roko o najemanju osebja. Pooblaščenec kurilcev pa so izjavili, da ne morejo spreminiti niti črke v navedenih pogojih, na kar so se po dolgi debati razbila pogajanja in so pooblaščenec zapustili Lloydovo palačo.

Ko so kurilci izvedeli, da predsedništvo ni ustreglo njih zahtevam, so stopili v štrajk in so imeli sinoči ob 7 1/2 uri shod v delavskem domu, kjer so jim pooblaščenec poročali o stvari.

Parnik »Medea«, ki je imel sinoči odpluti, moral je radi štrajka odložiti svoj odhod.

Umrl radi jedne kosti tamarinda. Dae 10. t. m. je 11-letni Ferdinand Ceresa iz ulice Torrente št. 34 jedel tamarindo, o čemer mu je jedna kost ostala v grlu. Šel je na zdravniško postajo, kjer so skušali spraviti mu kost iz grla, kar pa ni bilo mogoče, ker se kosti ni moglo najti. Črez nekoliko časa pa se je dečku dozdevalo, da nima več kosti v grlu in je šel domov. Zvečer pa je zopet začel čutiti bolečine in se je podal v bolnišnico. Tu so konstatirali, da je kost skoraj gotovo ušla v sapnik; ni bilo pa mogoče napraviti operacije, ker niso mogli pogoditi, kje tči kost. Vsi poskusi, da bi izvlekli kost brez operacije, so bili brezvspešni. — Pozaje je dečku ušla kost iz sapnika v pljuša, katera so se mu vsled tega vnela in je deček včeraj zjutraj umrl na tej bolezni. Truplo bodo sečirali.

Z naše pošte. Odhajanje pismo... kajšajega glavnega poštnega urada ob šestih popoldne se opusti o vseh praznikih in sicer počenši od 1. novembra t. l.

Zahvala poštemjaku. Dne 20. oktobra zvečer je g. a. Sofija Delneri zgubila poštno-hranilno knjižico, na katero ima naloženih 118 kron. To knjižico je našel gospod Fran Tomšič, trgovec, ki jo je takoj naslednjega dne prinesel rečeni lastnici, a je vrhu tega odkloail ponujano mu nagrado. G. a. Delneri nas prosi, naj poštemu slovenskemu možu na tem mestu v aje imenu izrečemo iskreno zahvalo.

Dražbe premičnin. V petek, dne 24. okt. ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica Alessandro Volte 9, hišna oprava; v ulici Salice št. 1, hišna oprava; v ulici Riborgo št. 6, hišna oprava; Corso šte. 39, hišna oprava; v ulici Erta št. 11, tukni stroj; v ulici Nuova št. 6, stroj; Barkovlja št. 22, hišna oprava.

Vremenski vestnik. Včera: toplomer ob 7. uri zjutraj 16.0 ob 2. uri popoldne 22.0 C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 763. — Danes plima ob 9.54 predp. in ob 8.02 pop.; oseka ob 3.59 predpoludne in ob 4.5 popoldna.

Društvene vesti.

Pevsko društvo »Kolo« ima pevske vaje (moški zbor) jutri, v petek, dne 24. t. m. ob navadni uri.

Vabilo na izredni občni zbor »Delalskega konsumnega društva pri sv. Jakobu v Trstu«, ki se bo vršil dne 26. oktobra 1902 ob 4. uri popoldne v slovenski šoli pri sv. Jakobu (ulica Giuliani 28) po sledečem vspredu:

1. Otvoritev izrednega občnega zbora. 2. Prememba zadržnih pravil. 3. Želje in nasveti (glej § 21. zad. pravil.)

O d b o r.

»Slovenska Čitalnica« v Šklednju vabi še enkrat na svoj društveni ples, kateri bo v nedeljo dne 26. oktobra v dvorani gospe Marije Sancin Oraš. Začetek ob 8. uri zvečer in bo ples trajal do 3. uri zjutraj. — Vstopnina 1 K za osebo. Udje plačajo polovico. Pri plesu sodeluje vojaški orkester iz Trsta.

Ker je podpisani preskrbel izvrstno godbo in lastnik dvorane izvrstno kapljico »novega«, nadeja se podpisani obilne udeležbe.

O d b o r.

Vesti iz ostale Primorske.

Mizarska razstava. V nedeljo so otvorili v Gorici razstavo načrtov, risarij itd., izdelanih po mizarjih, ki so obiskovali tečaj, kateri je priredila tamkajšnja trgovska in obrtna zbornica. Razstava se je nahajala v prostorih trgovske in obrtne zbornice, Passaggio Edling. Med razstavljenimi rečmi so tudi n. pr. knjižice za knjigovodstvo, katere naj rabi vsaki mojster, ker je to neobhodno potrebno ob vsakem redu v obrti in trgovini. Splošna sodba o razstavi je jako ugodna. — Reči se mora, da je bilo poučevanje v pravih večjih rokah ter da so se tečajniki tudi kaj naučili. Slušateljev je bilo 13, med njimi 3 Slovenci, Anton Kompore in brata Gomiškega iz Solkana. Razstavo je obiskalo mnogo dostojanstvenikov ter drugih, ki se zanimajo za proevit domače obrti. Po otvoritvi razstave so se dali fotografirati vsi tečajniki z učiteljem vred.

Izvoz našega sadja po slovanskem svetu. »Soča« piše: »Čehi kupujejo silno veliko svežega in suhega sadja iz Slovenije, posebno z Gorškega, ali večino od tujih posredujeleev. — Český Lloyd« od 16. t. m. v posebni notici priporoča »Vinarsko in sadjarsko društvo za Brda.«

Mi imamo zveze skoro z vsemi českimi listi. Ako bi se ustvarila kaka izvozna zadruga ali večja zasebna tvrdka, bi jej poskrbeli za brezplačno reklamo v uradniškem delu českich listov, kar bi prineslo velik vspeh.

Štrajk v Mirnu. »Soča« poroča, da je javni shod, ki se je imel vršiti minolo nedeljo, politična oblast prepovedala. Vršil se je torej le zaupen shod, na kateri sta prišla tudi gospoda Kopač in Lihart iz Trste. Od shoda šli so v sprevedu od cerkve do Mirna. Na čelu sta korakala dva zastavonoše z ru-dečima zastavama.

Ruskij kružok v Gorici. Tudi v Gorici so zasnovali društvo »Ruskij kružok«. Pravila so že tri tedne na namestništvu. Na

čelu tega društva so narodne dame, a za njega ustanovitev se je mnogo zanimala veleza-sluzna gospa dr. Jenkova v Ljubljani.

Kar se dostaje potrjenja pravil kružka od strani c. kr. namestništva v Trstu, bi svetovali dotičnim damam in gospodom v Gorici, naj se oborože s precejšnjo mero — potrpežljivosti. Če se bo stvar razvijala po tržaškem izgledu, se utegne zgoditi, da bodo čakali — leto dnij.

Sicer pa naj jim to nikakor in nimalo ne kali navdušenja za toli koristno in hvaležno podjetje.

Svojo prvo veselico priredi dne 26. oktobra 1902 tamburaški zbor hrvatske čitalnice »Danica« v Lovranu (v prostorih vile Iris). Začetek ob 7. uri. Čisti dobiček je določen v dobrodelne namene.

Vesti iz Kranjske.

Gosp. dra. Ivana Šusteršiča so predvčerašnjim zvečer prepeljali v Ljubljano. — Zdravnika, ki sta ga pregledala v Ljubljani, sta izjavila, da utegne biti kost počena. V tem slučaju bo zdravljenje trajalo več tednov. O svojem odhodu s Krškega je gospod dr. Šusteršič podaril 50 K za tamošnje uboge.

Dež. poslanec Ivan Božič (za vipavsko-idrijski okraj) se je preselil iz Podrage v Gerovo pri Čubru.

Nesreča na paš. Anton Zabukovec, 5-leten deček, sin posestnice v Škofelji, je predvčera popoldne v družbi svoje 9 letne sestre pasel na travniku živino. Otiroci so si zakurili in se greli pri ogoju. O tem se je Antonu Zabukovecu vnela obleka na životu in začela goreti. Deček se je bil hudo opeknel. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer pa je ponoči umrl. — To v resen opomin vsem pastirjem!

Vesti iz Štajerske.

Opravičena radovednost. Kakor znano, je pivovarna Ljubiški trg-Zalec postala slovensko narodno podjetje, kakor delniška družba s sedežem v Ljubljani. To seveda silno peče spodnještajerske nemškutarje in jeli so misliti na konkurencio. Ustanoviti hočejo »termalno pivovarno«, ki pa očevidno nima dobrih nad. Slovenci odjemalci so naši delniški družbi gotovi. Saj so večina njih tudi ob enem delničarji. Nemški odjemalci na Spodnjem Štajerskem pa ne zadoščajo za vspevanje takega podjetja; in to tem manje, ker so že vezani na druga nemška podjetja.

Sicer pa nas nič glava ne boli v skrbi, ali bo nemškutarsko podjetje vspevalo ali ne?! Ali radi nekaj drugega imajo spodnještajerski Slovenci svo pravico, da so radovedni.

Podjetje z železnico v Celju »Merkur« je bilo od slovenske strani ustanovljeno zadržnim potom — kakor zadruga z omejenim poročtvom. »Merkur« je bil tudi že registriran in je začel že svoje delovanje. — Zbavši se te nevarne konkurence so Nemei v Celju zagnali silen vrišč proti temu registriranju, vlada je posegla vmes in na nje zahtevo je bil »Merkur« zopet brisan iz registra, češ, da registriranje te zadruge ni dopustno, ker je nezakonito.

Tako se je zgodilo slovenskemu »Merkuru« v Celju. Gori omenjeno nemškutarsko podjetje pa se ima zasnovati istim potom in na isti način, kakor se je zasnoval »Merkur«. — Štajerski Slovenci so opravičeni torej, da pričakujejo z največjo radovednostjo, na kako stališče se postavi vlada nasproti nemškemu podjetju?! Se li potavi na isto stališče kakor proti Merkurju?! Ali pa postane sedaj, ko gre za nemško podjetje, to, kar je bilo prej nezakonito, kar naenkrat — v redu in dopustno?! Ali naj se zakon, ko gre za Nemei, drugače tolmači?! Ah pa morda splh ne obstoje nbeni zakoni za spodnještajerske Nemei?

Tako vprašuje naša radovednost.

Zavraten umor. V torek dne 21. t. m. ob 1/2 10. uri popoldne je ustrelil v žabjaku pri Ptuj zidar Ignacij Panko posestnico Barbaro Kolarič iz Kiearja. Barbara Kolarič, ki je imela v samskem stanu ljubavno razmerje s Pankom, se je spomladi omožila z drugim fantom, a ta nezvestoba je Panka tako pekla in jezila, da je svojo prejšajo ljubinko na najsurovejši način obrekoval ter jej grozil z ustreljenjem. Zavoljo vednega žaljenja in žuganja je Kolarič zidarja Panka tožila; dotična razprava se je imela vršiti dne 21. t. m. na sodnji v Ptuj.

Panko ni prišel na razpravo, ampak je, skrit v grmovju, pričakoval domov vračajočo se Kolarič. Skočivši izza grma je zgrabil nič hudega slutečo ženo za roko ter jo ustrelil v srce.

Književnost in umetnost.

Z II. slovenske umetniške razstave v Ljubljani.

Dne 20. oktobra 1902

Danes, 20. t. m., so jo zatvorili II. umetniško razstavo.

Začeti moram od kraja.

Lep jesenski popoldan je bil kakor praznik. Kdo bi tičal v zaduhli sobi med zaduhlimi kajigami?! Ven, ven! Daleč tja sem navezal pot pod noge, tja v belo Ljubljano. Tam so že nekaj tednov pohajali razstavo — redki občudovalci.

Da, lep popoldan je bil to — kakor velika nedelja!

Pred menoj leži seznam II. slovenske umetniške razstave, a v duši mi plovejo spomini iz velike dvorane »Narodnega doma« v Ljubljani, iz svetišča, kjer je te dni praznovala slovenska Muza svoje triume. Za aranžmā sam, n. pr. na obisk vabeča glava nad vhomom v »Narodni dom«, kakor tudi sladko ljubezavni vrag, ki pozivlja pred stopnicami na mnogoštevilni obisk, pričata, da so se slov. umetniki osvobodili vsakoršne šablone in priredili zbirko svojih umotvorov v duhu — secesije. Isti utis se pojavlja v dvorani, ki je spremenjena v eleganten salon, isti utis ob večini umotvorov.

Z mnogimi nadami v srečo sem ubral pot v belo slovensko stolico in jo nadaljeval v samo razstavo. »Kam pa — tako?« me je zalotil prijatelj, znan veščak v slikarstvu in kiparstvu, slovenska živa kajiga in personificirana zgodovina sodobne slov. umetnosti sploh, tam nekje v »Zvezdi«.

»Umetniško razstavo bi rad...« počastil »svojim posetom«, mi je segel v besedo: »E, prijatelj, mrtvo, vse preveč mrtvo tam. Ko bi ti videl te vrste razstavo v Graden! Lej, tu-le!« ...Pokazal mi je debel seznam slik in kipov z nemške razstave, vse garnirano z njegovimi lastnimi beležkami. »Dragane«, sem mu hitel pojašjevati, »ali tam so Nemei, Herrnvolk, a tukaj mi...« »No, no, le pojdi!« me je potapljal po rami. »Vidim, da si še stari — oni!«

Odkorakala sva narazen z različnim namenom, različnimi mislimi. »Mrtvo, vse mrtvo!« sem si ponavljal. SI. slovenske umetniške razstave sem se vrnil zadovoljen, a sedaj da je vse mrtvo?... Pa ne da bi bili nazadovali! Sveda sodi marsikdo naš napredek po napredku velikih, razvitih narodov, ki imajo vse pogoje za svojo kulturo, pa ne misli, da nam Slovincem ne dajejo niti — ljudskih šol! Ako takšen kritik ne najde pri nas vse tako in še nekaj čez, nego pri imovitem sosedu, ne velja. Bže moj! S splošnega stališča; kakor tekmovalci na svetovnem forumu nismo še, a pokažemo se gotovo! Dobro znamenje v to so orjaški koraki našega napredka v vseh strokah in ne najmanj — II. umetniška razstava!

Torej, da vidimo najnovejšo prireditev slov. mojstrov-umetnikov!

Ne morem se spuščati v ocano pasamičnih umotvorov, ker mi nedostaje v to zlasti sposobnosti, ali kakor bi rekel kdo: prve lastnosti poznavalec umetnosti, ki z debelo knjigo samih estetičnih navodil, zmagovito kremžeči svoj obraz, stopa od slike do slike, da kaže sleherni njegova stopinja — njegovo babatost. Moj namen je bil, da spravim tu sem na papir samo nekoliko splošnih utisov, nekaj misli in splošnih opomenj, brez ozira na levo in desno, kakor so mi polnili dušo, ko sem z očesom tihega občudovalca motril dela slovenskih umetnikov.

Torej: secesija, izpresjaja!

Sami novi pojmi, ki se širijo nekaj malo let sem po slovenski javnosti; a da bodo kdaj v nas razstave takih umotvorov, da bodo tudi naši domači slikarji znali metati barvo na platno kakor meče zidar omot na steno: o tem ni sanjal najbrž niti Prešeren, ko je v svoji idealnosti prorokoval, da se bodo »vremea Kraujcem kdaj zjasnila!« Vsekako napredek. Čudno se mi le zdi, zakaj so nekateri impresionisti tako nejasni v izražanju celg bistvenih kontur. Ne mislim tukaj samo slik na razstavi, marveč sploh, ker večina impresionistiških slik trpi na nejasnosti, ko je vendar slehernemu umotvoru glavni pogoj: da ga — umemo...

To pa le mimogredé.

Vseh slik tu ne morem opisovati, ker bi

wilo preobsežno in tudi nehvaležno delo. Saj so ustvarjene zato, da jih gledamo! In, naposled, tudi najnatančnejši opis ne nudi ti-stega, kar slika sama. Razstava je za to, da bi jo hodili gledat ljubitelji in čestilci. Tudi opisovalec umotvorov poleg uprav nebeske objektivnosti ne more drugače, nego da nam podaje — svoje subjektivno mnenje! Tako bi se gotovo marsikdo neugodno izražal o raznih nagih ženskih aktih in polaktih na razstavi, kjer gledalec občuduje gole hrbte, bedra, prsa... A tudi to je umetniško, ako nam podaje ono, kar je namerjal umetnik. »Ruska plemkinja« je krasno delo, izražujočo v malem obsegu (glava) vse, kar pričakujemo od postarne ruske namice, ki ima za seboj dobršno starost, a v očeh nekdanji ponos in slovansko mehko. »Pri klabirju« je navaden prizor iz vsake boljše družine, izveden prav lepo in kakor prejšnja slika — ne impresionističen. Za »impression« so umetniki rabili raje sujete iz narave. Izborni je »portret mojega očeta«: vse živo, vse naravno. »Zdaj zdaj mi zaupno zruči mož stisne roko«, si misli marsikdo.

»Stari devinski grad« vzbuja spomine nekdanje aristokratske mogočnosti in slovenske sužnosti. Za njim morje — krasno. Morda so oblaki nekaj pretrdi. Idilična je »južina«, »tihožitja« prof. G. so menda že razprodana. A Repiča portretni kip M. Vilharja v boljši dobi je vspelo delo, takisto »Čas«, kaj pa »Dunajčanka min. stoletja« in »Jneroyable«?

A kdo bi našteval vse kipe, reliefa, risbe in načrte?! Kje je ostal Progar in pa Germ?!

Maogo obiskovalcev res ni bilo. »Mrtvo, vse mrtvo«, bi rekel slov. Ahasver, a to popoldne mi ostane neizbrisno začrtano v spominu; saj je bilo lepo, tako lepo... Nad in.

(Dalje na četrti strani.)

Loterijske številke, izrebane dne 22.

oktobra:					
Lvov	47	58	87	43	42
Inomost	4	83	25	75	88
Praga	61	3	26	47	74

Svoji k svojim!
ZALOGA
pohištva
dobro poznane
tovarne mizarske zadruge v Gorici (Solkan)
vpisane zadruge z omejenim poročtvom
prej Anton Černigoj
Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario)
št. 1. hiša Vecenzi.
Največja tovarna pohištva primorske dežele.
Solidnost zajamčena, kajti les se osuši v to nalašč pripravljjenih prostorih s temperaturo 60 stopinj. — Najbolj udoben, moderni sestav. Konkurenčne cene.
Album pohištva brezplačno.

Proti
kašlju, grlobolu, hripavosti, kataru. uga-daniu glasu. itd. itd.
zahtevajte vedno
Prendinijeve pastilje.
Čudovit učinek pri pevcih, govornikih, prepovednikih, učiteljih itd.
Dobivajo se v škafličkah v Prendinijevi lekarni v Trstu in v vseh tukajšnjih boljših lekarnah kakor tudi po celi Evropi.
Škaflička stane 60 stotink.

Aleksander Levi Minzi
Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst.
TRST
TOVARNA: ZALOGA:
Via Tessa, Piazza Rosario št. 2
vogal (šolsko poslojpe)
Via Limitana In Via Riberge št. 21
Telefon št. 870.
Velik lobar tpeparij, sreal in silk. izvršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.
Cene brez konkurencie.
ILUSTROVANI ČENIKI ZASTONI IN FRANKO
Predmeti postavio se na pa obrod
all železnico franko

Brzojavna poročila.

Državni zbor.

DUNAJ 23. (B) — Zbornica poslancev. — Neuški radikalec Stein je vprašal predsednika, kako dolgo bo trpel še to nepristojnost, da se v formi stvarnih popravkov v zbornici drže tujejezični govori. — Predsednik je odgovoril, da on vedno opominja poslance, naj se drže v mejah stvarnih popravkov in se je glede nenemških govorov skliceval na že opetovano podane izjave.

Posl. dr. Enserkolb (nemški radikalec) je urgiral predložitev zakona, tišččega se znižanja hišarine. — Na predlog načelnika ustavnega odseka, dr. Grabmayerja, je sklenila zbornica, da je takoj nujno razpravljati o stvari posl. Lupu.

Poročevalec dr. Marchet je priporočil, naj se vsprejmo predlogi ustavnega odseka. Ministerski predstojnik dr. Koerber je izjavil, da je višje sodišče v Lvovu o preiška vanju zadeve Lupu postopalo po doledanjem tolmčenju državnih cesovnih zakonov, po katerih ne treba privoljenja zbornice za disciplinarno postopanje proti poslancem, ki so tudi uradniki. O sedanjem stanju zakono daje da nima vlada drugega sredstva, nego da sklep zbornice prijavi višjemu drž. sodišču v Lvovu; sicer pa da kaže služaj sam, da je izhodišče tega vprašanja le v jasni zakoniti pravni stvari.

Odsek za izrek graje je sklenil soglasno, da je poslanec Bergerju izreči grajo.

Novi nadškaf in mitropolit.

DUNAJ 23. (P) — Wr. Ztg. javlja: Njeg. vel. cesar je imenoval konzistorijskega arhimandrita Repta nadškafom in mitropolitom v Crnovicah.

Štrajk na Francozskem.

DUNKERQUE 22. (B) Včeraj popoldne je prišlo do spopadov med redarstvom in štrajkovi, v katerih so bili ranjeni štirje redarji in eden komisar. Več prodajalnic je bilo oplenjenih, na kar so trgovci zaprli svoje prodajalnice. Zvečer so šli štrajkovi v pristanišče in so skušali prerezati vrvi angleških ladij, obloženih z ogljem. Na to so zažgali bale platna in množico nitratov. Vojaštvo je razpršilo štrajkovec.

Spopad med finančnimi strankami in učitelji.

TRIDENT 23 (B) V mlino Cornee je 30 oseb napredlo fliščno patroljo, ki je bila na uradnem poslu radi utih sapljanja tobaka, ter so jo obmetavali s kamenjem. Finančna straža je rabila bodala in streljala v zrak, na kar so napadalci zbežali. Okrajno sodišče v Meri je zapilo več oseb.

Odda se v najem

posestvo grafa Marenzi na Greti z lepim stanovanjem vred le za 300 gld. letne najemnine, če treba tudi za več let. Samo stanovanje je vredno 150 do 200 gld. Na zemljišču je nasajeno mnogo cepljenih ameriških trt in najemodalec pripravi, če treba, najemniku tudi še drugih takšnih trt in sadnih drevcev. Posestvo je oddaljeno od Trsta pot ure hoda in od Barkovelj 10 minut; ima južno-zahodno, od vetra zavarovano lego ter čisto, od dima in smrada ne okužen zrak. Zemljišče je posebno prikladno za vrtnarstvo in ima tudi jako prostorno cvetličnjak. Podrobne podatke daje lastnik, stanujoč v II. nadstropju hiše št. 1. via — — — Piazza vecchia v Trstu. — — —

Za vseh vernih duš dan!

V bogato opremljeni prodajalnici z mrtvaškimi predmeti

Hermangild Trocca
v Trstu, ul. Barriera vecchia 8.

se nabaja velikaški izbor nagrobnih umetnih vencev v biseru, porcelanu ali iz cvetljic, po jako nizkih cenah, tako, da se ni bati konkurence.

Prodajalnica ur
F. Haslinger

zaprisežen izvedenec in urar c. kr. priv. južne železnice

Via delle Poste (Palača Galatti)
nasproti št. 12.

Velik izbor ur vseh vrst. Poprave se izvrše v katerikoli množini in kateresibodi vrsti, kakor kronometri itd. z vso natančnostjo in točnostjo na jamstvo.

Brezkonkurenčne cene.

Zaloga šivalnih strojev

za domačo rabo in obrtnike.

5 letno jamstvo

Mehanik-specialist za popraviljanje strojev vseh vrst

RUDOLF RÖTTL

TRST. — Piazza S. Caterina št. 2. — TRST.

Glavni zastop za Trst, Kras, Goriško, Istro, Dalmacijo in Tirolsko zavarovalnega društva na življenje in rente

GLOBUS

centralno ravnateljstvo na Dunaju
I. Franz-Josefs-Quai št. 1a (v lastni hiši).

Popolno vplačana glavnica 2.000.000 K, ustanovljena od dunajskega bančnega društva in bavarske hipotekarne in menične banke v Monakovu.

Sprejema zavarovanja na življenje v raznovrstnih kombinacijah in proti nizkimi premijam. Specialno zavarovanje otrok brez zdravniškega gleda, izplačevši v slučaju ženitve ali prehoda v vojake zavarovani znesek proti malemu odbitku pred preteklim zavarovalno dobo.

Glavni zastop v Trstu, Corso št. 7. Telefon 469.

Spoštovane slovenske gospodinje

Zahtevajte pri svojih trgovcih

NOVO

Ciril-Methodijevo

cikorijo.

Paglianovo mazilo (sirup)

za osveženje in čiščenje krvi

prof. Ernesta Pagliano

nečak pokojnega profesorja Hieronima Pagliano je bilo predloženo zdravstvenemu vodstvu min. za notranje posle, koje je dovolilo razprodajo. Odlikovano na narodni farmacevtski razstavi 1894 in na higijenični narodni razstavi 1900 z zlatimi kolajznami.

Dvor višjega sodišča v Lucca je izdal razsodbo po k ji ima tvrdka Hieronima Pagliano izključno pravico postopati proti vsa komur, ki bi razpečeval ponarejenja, ter je ob jednem prisodil tvrdki vse sodne troške in odvetniške troške provizi čene do leta 1897.

Naš sirup je ravno isti, kojega je izumil 1838. pok. naš stric prof. Hieronim Pagliano ter hranimo njegove izvirne recepte, s kojimi se je dokazala resnica. Vsi ti dokumenti ki so pšeni z njegovo lastno roko, so bili predloženi pristojnemu sodišču.

Pozivljamo vsakogar, da prekliče; to zadošča v dokaz resnice, koje smo vedno trdili in razkrili brezvestne laži gotovih špekulantov. Zgotaj označene listine zamore si vsakdo ogledati. Ogibajte se vedno ponarejanj in zahtevajte vedno izdelke, koji nosijo na lončku in ovitkih našo varstveno znamko. Tvrdka nima družic. Napolj 4, Calata S. Marco.

Jvan Semulič

v Trstu, Piazza Belvedere (nova hiša)

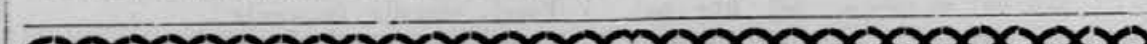

priporoča slavnemu občinstvu v Trstu in okolici

kakor tudi po deželi, svojo

bogato zalogo pohištva.

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo najfineje in drugi vrste, iz trdega in belega lesa. Volnene postelje in prodaja volne v vsaki množini. Cene so zmerne in postrežba točna in poštena.

Najstarejša slovenska tovarna in zaloga pohištva

Andrej Jug

TRST — ulica sv. Lucije št. 12 (zadej c. k. sodnije) — TRST

priporoča svojim cenjenim rojakom svoje najboljše in trpežno pohištvo, bodisi svetlo ali temno poltirano, kakor za spalne, jedilne in vizitne sobe. Sprejema tudi naročbe za vsakovrstne izdelke po načrtu ali poprave, krtere izvrši v najkrajšem času in v polno zadovoljnost naročitelja.

Cene brez konkurence.

Za obilne naročbe se toplo priporoča svojim rojakom v mestu, okolici in na deželi: **Svoji k svojim!**

Krasen slovenski skladni koledar

za trgovine, obrte, urade, pisarne, šole in posameznike izide začetkom novembra v moderni in elegantni obliki v založništvu tvrdke

Ivana Bonača v Ljubljani.

Cera je vzlic okusni vezavi zelo nizka, samo 70 vin., s pošto 20 vin. več.

Prekupi dobe velik rabat in se na zahtevo dopošlje cenik.

Trgovci porabijo istega lahko kot lepo novoletno darilo in se brezplačno vtisne njih firma.

Da ne bode, ako koledar kmalo pride, prepozno, prosim g. naročnike, da se čim prej oglase, ker se bode pri razpošiljanju na take v prvi vrsti oziralo.

Jakob Kosmerlj

— TRST —

ulica ss. Martiri št. 16 nasproti Komando Marine.

TRGOVINA

jestvin in kolonijalnega blaga, delikates in konzerv.

Izbior raznih vin in likerjev.

Imam tudi filijalko v ulici Bastione št. 2 nasproti ženskemu liceju.

Priporočam se p. n. občinstvu in sen najudanejši

Jakob Kosmerlj.

Sprejemajo se tudi naročbe za razpošiljanje

Službo organista

je oddati s 1. novembrom

v Barkovljah.

Daljnja pojasnila daje župni urad v Barkovljah.

Mihael Zeppar

v Trstu, ulica San Giovanni št. 12

ima zalogo pečij od majolike v velikem izboru, sama novost, bodisi glede risarij ali barv. Snov sestaja od same stanovitne zemlje. Izključna zaloga za Trst, Primorje in Dalmacijo slavnostne in odlikovane tovarne za pečji Bratov Schütz v Banskem (Morava) ustanovljena 1848. Pri teh pečih se prihrani 50% na kurjavi. Lastna tovarna štedilnih pečij iz železa ali uvelanih z majoliko. Izvršitev po meri in nizkih cenah.

Tomaževa žindra

je na prodaj pri tvrdki

HUBER & C.o

v Trstu, Via Madonna (blizo bivšega parnega mlina)

kakor tudi v Boljuncu v „Vili Huber“.

TOVARNA POHIŠTVA

IGNACIJ KRON

Dvorni založnik. — Ustanovlj. 1848.

ulica Cassa di Risparmio
Tovarna na Dunaju.

Novi ceniki, izvorni naris, načrti za sobe na zahtevanje — — — brezplačno.

FILIJALKA
c. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda
za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

Vrednostnih papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni izkaz 2 1/4%	30-dnevni odkaz 2 1/4%
30- " " 3 1/4%	3-mesečni " 2 1/4%
	6- " " 2 1/4%

na pisma, katera se morajo izplačati v sedanjih bankovcih avstrijske veljave, stopijo nove obrestne takse — — — krepost z dnem 24. junija, 28. junija in odnošno 20. avgusta t. l. po dotičnih objavah.

Okrožni oddel.
vredn. papirjih 2% na vsako svoto. V napoleonih brez obresti.

Nakaznice
na Dausj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Trojavo, Reko kako v Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradec, Sibinj, Inomostu, Czovec, Ljubljano, Linc, Olomou, Reichenberg, Saaz in Solnograd, brez troškov.

Kupnja in prodaja
bitku 1% provizije.

Inkaso vseh vrst pod najumestnejšimi pogoji.

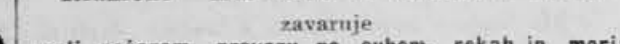
Predujmi.
Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente v Londonu, Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — — — provizija po jako umestnih pogojih.

Kreditna pisma na katerokoli mesto.

Vložki v pohrano.

Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke italijanske v italijanskih frankih, ali pa po dnevnem kursu.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlati denar, zlati avstrijski in konvencij. po pogodbi

Rinnione Adriatica di Scurta v Trstu

zavaruje
proti požarom, prevozu po suhem, rekah in morju
proti toči, na življenje v vsih kombinacijah.

Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1892.

Glavnica društva	gld. 4.000.000—
Premijna rezerva zavarovanja na življenje	13.326.348-98
Premijna rezerva zavarovanja proti ognju	1.692.248-22
Premijna rezerva zavarovanja blaga pri prevažanju	49.465-07
Rezerva na razpolaganje	500.000—
Rezerva zavarovanja proti premijnanju kurzov, bilanca (A)	333.822-42
Rezerva zavarovanja proti premijnanju kurzov, bilanca (B)	243.331-8
Rezerva specialnih dobičkov zavarovanja na življenje	500.000—
Občna rezerva dobičkov	1.187.164-86

Urad ravnateljstva:
Via Valdirio št. 2, (v lastni hiši).